

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU

formujúca myseľ i srdce

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra katechetiky a praktickej teológie

Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok

Tézy na magisterskú štátnu skúšku **Náboženská výchova (v kombinácii)**

BIBLIKUM

1. Teologický význam Božieho mena v Starom zákone

- Význam mena v starovekých kultúrach a v Biblii
- Zjavenie Božieho mena
- Význam mena YHWW; El /Elohim

2. Pánov Duch a Pánovo slovo v Teológii Starého zákona

- Ruah Adonai – význam, obrazný pôvod tohto termínu
- Ruah Adonai a jeho úloha v histórii Izraela
- Dabar Adonai – jeho výskyt vo Svätom písme;
- Aktívne ponímanie slova na blízkom východe a v Biblii
- Úloha Pánovho slova v stvorení sveta a histórii Izraela

3. Význam zmluvy v teológii Starého zákona

- Funkcia zmluvy na blízkom východe a v Biblii
- Zmluva Sinajská a Deuteronomická zmluva
- Blízkovýchodná vazalská zmluva a jej odraz v Biblii
- Kniha Deuteronomium ako blízkovýchodná vazalská zmluva
- Význam zmluvy v Novom zákone

4. Dekalóg ako základ biblickej morálky

- Morálne predpisy v Biblii
- Dve verzie dekalógu a jeho pôvod
- Štruktúra dekalógu a rozdelenie prikázaní
- Výklad jednotlivých prikázaní dekalógu

5. Podobenstvá v Ježišovom učení

- Literárny žáner podobenstvo
- Znaký Ježišových Podobenstiev
- Podobenstvá ako prostriedok ohlasovania Božieho kráľovstva

6. Ohlasovanie Božieho kráľovstva

- Pojem *Basileia tou theou* a jeho význam
- Téma Božieho kráľovstva v Ježišovom ohlasovaní
- Božie kráľovstvo ako prítomné a očakávané

7. Ježišovo umučenie a zmŕtvychvstanie

- Formovanie sa tradície o Pasche Ježiša
- Pascha Ježiša v rozprávaní Evanjelistov
- Teologický význam Paschy Ježiša

SYSTEMATICKÁ TEOLÓGIA

8. NOVOZÁKONNÁ A KLASICKÁ KRISTOLÓGIA

- paruziálna, kristológia, Kristológia Božieho muža, Múdroslovná kritológia, veľkonočná kristológia
- kristológia u synoptikov, Evanجليu podľa Jána a v Pavlových a pavlovských listoch
- apoštolský Otcovia, Otcovia, Efezský a Chalcedonský koncil

LITERATÚRA

BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993

CHOVANEC, M.: *Kristológia I., Osoba Ježiša Krista*, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda 2009

MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2010.

SARKA, R.: *Poznámky z prednášok*

9. SÚČASNÁ KRISTOLÓGIA

- descendetná a ascendetná kristológia;
- Kristus skúsenosti, Kristus dogiem
- moderné kristológie: model životopisov Krista; historicko-biblický model; ontologický model; funkčný model kristológie; naratívna kristológia, sekulárne modely; kristológie nekresťanských náboženstiev; filozofické kristológie

LITERATÚRA

BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993

CHOVANEC, M.: *Kristológia I., Osoba Ježiša Krista*, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda 2009

MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2010.

SARKA, R.: *Poznámky z prednášok*

10. THEANTROPOS – JEŽIŠ KRISTUS SYN BOŽÍ

- modely prítomnosti božej v Ježišovi Kristovi (Ježiš ako príklad zbožného života; ako symbolická prítomnosť; ako Mediator; ako nositeľ a sprítomnovateľ Ducha Svätého; ako Zjavovateľ; Kristus s podstatnou prítomnosťou božstva)

- Náznyky božstva Ježiša Krista (Abba; egológia, zázraky, podobenstvo o vinohradníkoch atď.)
- monofyzitizmus, monoteletizmus
- hypostatická únia: vývoj teologickej reflexie; vlastnosti; dogmy.

LITERATÚRA

BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993

CHOVANEC, M.: *Kristológia I., Osoba Ježiša Krista*, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda 2009

MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.

SARKA, R.: *Poznámky z prednášok*

11. THEANTROPOS – JEŽIŠ KRISTUS NÁŠ BRAT, DOKONALÝ ČLOVEK

- rozdelenie bludov: Ježiš Kristus – hybridná bytosť (gnostici, elchasaiti, ariáni); obyčajný človek (Kerintos, adopcionizmus); zdanlivý človek (eboniti, doketizmus); neúplný človek (apolinarizmus)
- Ježiš pravý človek podľa svedectva evanjelií; perichoréza; dogmy.
- Ježiš Kristus – integrálna bytosť (svätosť, bezhriešnosť, zdravie, intelektuálny, spoločenský život, Ježišova podoba)
- druhy náboženskej úcty; formy úcty k človečenstvu Ježiša

LITERATÚRA

BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993

CHOVANEC, M.: *Kristológia I., Osoba Ježiša Krista*, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda 2009

MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.

SARKA, R.: *Poznámky z prednášok*

12. SOTERIOLOGIA

- predstavy o spásе v nekresťanských náboženstvách (islam, budhizmus, hinduizmus)
- soteriologická terminológia (spása, vykúpenie, amnestia, adopcia, ospravedlnenie, ospravodlivenie)
- Extra Ecclesia nulla salus – vysvetli

LITERATÚRA

BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993

CHOVANEC, M.: *Kristológia II. (náuka o vykupiteľskom diele Ježiša Krista)*, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda 2010

MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.

SARKA, R.: *Poznámky z prednášok*

SARKA, R.: *Teológia náboženstiev v kontexte minulosti a súčasnosti*, Ružomberok: Verbum 2010, s. 144 – 145.

13. SÚČASNÉ TENDENCIE V SOTERIOLOGII

- výklad Ježišovho vykupiteľského diela
- soteriologické dogmy (nutnosť Vtelenia; záslužnosť a efekt Ježišovho vykupiteľského diela; obeta jeho vykupiteľského diela)

- možnosť spásy pre príslušníkov iných náboženstiev a ateistov
- osud zomrelých nepokrstených detí.

LITERATÚRA

- BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993
- CHOVANEC, M.: *Kristológia II. (náuka o vykupiteľskom diele Ježiša Krista)*., *Soteriológia*, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda 2010
- MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.
- SARKA, R.: *Poznámky z prednášok*
- SARKA, R.: *Teológia náboženstiev v kontexte minulosti a súčasnosti*, Ružomberok: Verbum 2010, s. 145 – 152.

14. MARIOLOGICKÉ DOGMY

- dogma Mária – Matka Božia (Písmo, Tradícia, magistérium)
- dogma Mária – Vždy Panna (Písmo, Tradícia, magistérium)
- dogma Mária – Dokonale svätá (Nepoškvrnené počatá; Písmo, Tradícia, magistérium)
- dogma Mária – nanebovzatá (Písmo, Tradícia, magistérium)

LITERATÚRA

- BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993
- CHOVANEC, M.: *Mariológia*, Banská Bystrica - Badín: Kňazský seminár sv. Františka Xaverského 2014.
- MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.
- PETRI, H. – BEINER, W.: *Učení o Marii*, Olomouc: MCM 1996.
- SARKA, R.: *Poznámky z prednášok*

15. SÚČASNÁ MARIOLOGIA

- účasť Panny Márie na vykupiteľskom diele Syna;
- sprostredkovateľka; stručne charakterizovať 4 modely (Sprostredkovateľka ku Kristovi; s. v Kristovi; Pneumatologický a antropologický model – in Móricaová)
- otázka spoluvykupiteľstva
- formy úcty k Panne Márii

LITERATÚRA

- BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993
- CHOVANEC, M.: *Mariológia*, Banská Bystrica - Badín: Kňazský seminár sv. Františka Xaverského 2014.
- MORICOVÁ, J.: *Mária, sprostredkovateľka*, Ružomberok 2008.
- MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.
- PETRI, H. – BEINER, W.: *Učení o Marii*, Olomouc: MCM 1996.
- SARKA, R.: *Poznámky z prednášok*

16. SPOLOČNÁ A INDIVIDUÁLNA ESCHATOLÓGIA

- obsah delenie eschatológie na spoločnú, individuálnu a kozmickú
- spoločná eschatológia v Starom a Novom zákone. SZ (etapy: Boží prísľub; éra Mesiáša; Nové Božie kráľovstvo). NZ (v evanjeliách a novozákonných spisoch)

- dogmy o smrti a duši
- osobný súd; osobná spása a zatratenie - dogmy

LITERATÚRA

- BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993
- CHOVANEC, M.: *Eschatologia*, Banská Bystrica - Badín: Kňazský seminár sv. Františka Xaverského 2011.
- MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.
- RATZINGER, J.: *Eschatologie: smrt a věčný život*, Barrister & Principal 2017.
- SARKA, R.: *Poznámky z prednášok*

17. KOZMICKÁ ESCHATOLÓGIA

- o antikristovi
- parúzia – posledný súd,
- Božie kráľovstvo (4 historické modely)
- Nový Jeruzalem

LITERATÚRA

- BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993
- CHOVANEC, M.: *Eschatologia*, Banská Bystrica - Badín: Kňazský seminár sv. Františka Xaverského 2011.
- MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.
- RATZINGER, J.: *Eschatologie: smrt a věčný život*, Barrister & Principal 2017.
- SARKA, R.: *Poznámky z prednášok*
- SARKA, R.: *Kristov kňaz v sieti čias*, Ružomberok: Verbum 2018.

18. TEOLOGICKÁ PODSTATA CIRKVI

- založenie Cirkvi
- jedna; svätá;
- katolícka; apoštolská;
- ekleziálne modely podľa Everyho Dullesa

LITERATÚRA

- BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993
- CHOVANEC, M.: *Ekleziológia*, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda 2011.
- MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.
- SARKA, R.: *Kristov kňaz v sieti čias*, Ružomberok: Verbum 2018.

19. ŠTRUKTURÁLNA ROVINA CIRKVI

- sviatostná, hierarchická, charizmatická štruktúra
- Petrov primát
- Kristovo poverenie apoštolom (učiť, posväcovať, spravovať (viest'))
- spoločenstvo svätých (vecí, osôb)

LITERATÚRA

- BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993
CHOVANEC, M.: *Ekleziológia*, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda 2011.
MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.
SARKA, R.: *Kristov kňaz v sieti čias*, Ružomberok: Verbum 2018.

20. TEOLÓGIA MILOSTI

- Božie kráľovstvo (charakter ako oslobodenie od hriechu, smrti, strachu zo samoty, od zákonnosti)
- vývoj náuky o milosti v dejinách
- klasické rozdelenie milostí
- milosť posväcujúca a pomáhajúca

LITERATÚRA

- BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993
CHOVANEC, M.: *Graciológia*, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda 2007.
MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.
SARKA, R.: *Kristov kňaz v sieti čias*. Ružomberok: Verbum, 2018.
SARKA, R.: *Prednášky*.

21. VYBRANÉ KAPITOLY O MILOSTI

- vlastnosti milosti (potrebnosť, nezaslúžiteľnosť, dogmy o milosti)
- bludy (pelagianizmus, protestantizmus, jansenizmus)
- predestinácia – protestantské a katolícke chápanie
- slobodná vôľa a milosť

LITERATÚRA

- BEINERT, W.: *Slovník dogmatické teologie*. Olomouc: MCM 1993
CHOVANEC, M.: *Graciológia*, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda 2007.
MÜLLER, G. L.: *Dogmatika pro studium i pastoraci*, Kostelní Vydří: Karmelitanské nakladatelství 2010.
SARKA, R.: *Prednášky*

DIDAKTIKA NÁBOŽENSKEJ VÝCHOVY

22. Didaktika predmetu náboženstvo/náboženská výchova – dejiny, pojem, rozdelenie, predmet
23. Žiak – subjekt náboženstva/náboženskej výchovy
24. Učiteľ náboženstva/náboženskej výchovy – katechéta
25. Didaktické a teologické zásady v predmete náboženstvo/náboženská výchova
26. Vyučovacia hodina náboženstva/náboženskej výchovy
27. Učivo, učebné osnovy a štandardy predmetu náboženstvo/náboženská výchova

- 28. Učebné pomôcky a didaktická technika na hodinách náboženstva/náboženskej výchovy**
- 29. Učebnica náboženstva/náboženskej výchovy – katechizmus a pracovné zošity**
- 30. Osnovy predmetu náboženstvo/náboženská výchova a metodické príručky**
- 31. Sväté písmo vo vyučovaní náboženstva/náboženskej výchovy**
- 32. Symbol, obraz a kreslenie vo vyučovaní náboženstva/náboženskej výchovy**
- 33. Aktivizačné metódy vo vyučovaní náboženstva/náboženskej výchovy**
- 34. Súčasné inovačné formy vo vyučovaní náboženstva/náboženskej výchovy**

LITERATÚRA:

- KOSTELANSKÝ, A.: *Didaktika v službách katechézy : didaktika náboženskej výchovy*. Ružomberok: Katolícka univerzita, 2008
- HANESOVÁ, D.: *Náboženská výchova v školách*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2005
- MUCHOVÁ, L.: *Úvod do náboženskej pedagogiky*. Olomouc: Matice cyrilometodějská , 1994
- ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV. *Učebné osnovy pre katolícke náboženstvo. Predmet náboženskej výchovy/Náboženstvo pre základné školy, stredné školy a gymnáziá*. Bratislava. 2002
- KONFERENCIA BISKUPOV SLOVENSKA. *Rámcový vzdelávací program pre predmet katolícke náboženstvo / náboženská výchova*. Bratislava. 2008

PASTORÁLNA TEOLÓGIA

35. Všeobecný úvod do Pastorálnej teológie

- Základné pojmy: pastorácia, pastoračná činnosť
- Východiská a cieľ pastoračnej práce
- Subjekt a objekt pastorácie, prostredia pastorácie
- 3 úlohy pastoračnej činnosti: voči Cirkvi, voči svetu, voči jednotlivcovi.
- Zásady pre pastoračnú službu laikov

LITERATÚRA:

- OPATRŇÝ, A.: *Pastorální teologie pri laiky*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016.
- SZENTMÁRTONI, M.: *Úvod do pastorálnej teológie*. Trnava: Dobrá kniha, 1999.
- TRSTENSKÝ, J.: *O činnosti Cirkvi v dnešnom svete*. Ružomberok: Verbum, 2011.

36. Krst – prvá sviatosť kresťanskej iniciácie

- Pojem krstu a jeho význam v živote kresťana
- Obrady sviatosti krstu
- Vysluhovateľ a prijímateľ sviatosti krstu

37. Birmovanie druhá sviatosť kresťanskej iniciácie

Biblické základy, prvky (5) a účinky (3) sviatosti birmovania.

Definícia a založenie sviatosti birmovania

Vysluhovateľ a prijímateľ sviatosti birmovania

Príprava na prijatie sviatosti birmovania

38. Eucharistia – tretia sviatosť kresťanskej iniciácie

Biblické základy, pomenovanie,

Čo Eucharistické slávenie obsahuje

Definícia sv. omše

Vysluhovateľ a prijímateľ Eucharistie

Slávnosť prvého svätého prijímania

LITERATÚRA:

Katechizmus Katolíckej cirkvi, čl.1212-1498

AKIMJAK, A.: *Vybrané kapitoly z pastorálno-liturgickej teológie*. Spišská Kapitula. 1997

AKIMJAK, A.: *Liturgika I.: Teológia liturgie*. Spišská kapitula. 1995

NADOLSKI, B.: *Liturgika. III.časť. Sviatosti*. PALLOTINUM POZNAŇ 198

LITURGIKA

39. Teológia liturgie

Otec - zdroj a adresát liturgie

prítomnosť Krista v liturgii

účinkovanie Ducha Sv. v liturgii

LITERATÚRA:

Katechizmus Katolíckej cirkvi, bod.1077-1419, Trnava: SSV, 1999

AKIMJAK A. *Liturgika II. Teológia liturgie*, Spišská Kapitula, 1997.

CABAN, P: *Liturgika : princípy a teológia liturgie*, Trnava : Spolok svätého Vojtecha , 2010

NADOLSKI, B: *Liturgika I.-IV. Poznaň : Pallotinum, 1989*

40. Liturgia ako dielo Cirkvi

Legislatíva liturgie

Liturgická pastorácia

Účasť na liturgii

LITERATÚRA:

NADOLSKI, B: *Liturgika I.-IV. Poznaň : Pallotinum, 1989*

KONEČNÝ, A.: *Liturgika I.*, Košice : Kňazský seminár sv. Karola Boromejského, 1997

KONEČNÝ, A.: *Liturgika II.*, Košice : Kňazský seminár sv. Karola Boromejského, 1998

Katechizmus Katolíckej cirkvi

MORÁLNA TEOLÓGIA

41. Uctievanie Boha - 1. Božie prikázanie

- podstata náboženstva
- zvláštne úkony čnosti náboženstva - zbožnosť, klaňanie sa Bohu, modlitba
- hriechy proti čnosti náboženstva

42. Úcta k Božiemu menu – 2 Božie prikázanie

- neúctivé vyslovovanie Božieho mena
- Bohorúhanie
- zlorečenie
- sľub - platnosť, záväznosť, výklad
- prísaha - podmienky prísahy, rozdelenie prísahy

43. Svätenie nedele a sviatkov (3.Božie prikázanie)

- náboženský, mravný a sociálny význam nedele a sviatkov
- účasť na svätej omši - ako treba plniť túto povinnosť?
- ospravedlňujúce príčiny

44. Spoločenské vzťahy (4. Božie prikázanie)

- piete, úslužnosť a poslušnosť voči rodičom
- povinnosti v domácej spoločnosti
- povinnosti v občianskej spoločnosti
- povinnosti v cirkevnej spoločnosti

45. Hodnota ľudského života (5. Božie prikázanie)

- povinnosť chrániť ľudský život
- samovražda a skracovanie života, vražda, vojna

46. Čistota (6. Božie prikázanie) a podstatné vlastnosti kresťanského manželstva (9. Božie prikázanie)

- poslanie sexuálnej stránky človeka
- hriechy proti čistote
- podstatné vlastnosti kresťanského manželstva
- rôzne okolnosti týkajúce sa počestnosti sexuálnej akcie v manželstve
- predpoklady šťastného manželstva

47. Úcta k majetku blížnych (7. a 10. Božie prikázanie)

- mravná náplň 7. a 10. Božieho prikázania
- podmet a predmet vlastníctva
- spôsoby nadobúdania vlastníctva
- hriechy proti vlastníctvu
- náhrada škody

48. Pravda v živote kresťana (8. Božie prikázanie)

- pravda a pravdovravnosť
- hriechy proti pravde
- porušovanie cti a dobrého mena
- porušovanie tajomstva

LITERATÚRA:

TONDRA, F.: *Morálna teológia II.*

GUNTHER, A.: *Morálna teológia.*

Katechizmus Katolíckej cirkvi

SOCIÁLNA NÁUKA CIRKVI

49. Sociálna náuka Cirkvi

– pojem sociálna náuka; východiská sociálnej náuky; sociálne polozenie človeka; kompetencie Cirkvi v sociálnych otázkach.

50. Človek ako cieľ sociálnej náuky Cirkvi

– dôstojnosť ľudskej osoby; sociálny rozmer človeka.

51. Základné princípy sociálnej náuky Cirkvi

– princíp spoločného dobra, princíp solidarity, princíp subsidiarity.

52. Hlavné normy sociálneho života

– etický rozmer ľudskej osoby; svedomie; prirodzené právo.

53. Hlavné normy sociálneho života

– základné práva ľudskej osoby; zákon spravodlivosti; Charta práv rodiny; sociálna láska.

54. Usporiadanie ľudskej spoločnosti

– manželstvo a rodina; spoločnosť a štát.

55. Práca

– otázky ekonomie; hospodársky život; medzinárodné spoločenstvo.

56. Sociálna náuka v dokumentoch Magistéria Cirkvi

– sociálne encykliky pápežov; pastorálna konštitúcia DVK – *Gaudium et spes*; apoštolská exhortácia Jána Pavla II. – *Familiaris consortio*.

LITERATÚRA:

Pápežská rada pre spravodlivosť a pokoj: *Kompendium sociálnej náuky Cirkvi*, Trnava 2008.

KOŠČ, S. *Katolícka sociálna náuka*, Ružomberok 2007.

KOŠČ, S. *Stručné dejiny katolíckej spoločenskej náuky*, Ružomberok 2006.

ŠTEFANÁK, O. *Úvod do katolíckej sociálnej náuky*, Ružomberok 2013.

KOVÁČ, A. Š. *Sociálne encykliky v historickom a spoločenskom kontexte*. Ružomberok: Filozofická fakulta Katolíckej univerzity, 2004.

Schválil:

Prof. ThDr. PaedDr. PhDr. **Ľubomír Pekarčík**, PhD.
Vedúci Katedry katechetiky a praktickej teológie

Ružomberok
Dátum: 16.9.2026